

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON ASIAKIRJAT

KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT

N:o 14 — 1968

Helsingin kaupunginvaltuuston työjärjestyksen hyväksyminen.

Ratkaisuvallan siirtämistoimikunta toteaa, ettei Kvston nykyiseen työjärjestykseen ole sen voimassaoloaikana tehty muutoksia, vaikka tarvetta olisikin ollut. Lisäksi se on kieliasultaan vanhentunut sisältäen epätarkkuuksia ja puutteellisuuksia. Näistä syistä ja kun Suomen Kaupunkiliitto on vuoden 1967 alussa hyväksynyt Kvston työjärjestyksen mallin, on toimikunta saanut tehtäväkseen työjärjestyksen uusimisen.

Toimikunta on laatinut uuden työjärjestyksen, jossa on pyritty ottamaan huomioon Helsingin Kvston erikoisolosuhteet ja joka vastaa Kvston nykyisiä toimintamuotoja. Uusimistyössä on toimikunnalla ollut käytettävissään edellä mainittu Kaupunkiliiton mallisääntö.

Uuteen työjärjestykseen on sisällytetty määräykset ns. repliikkipuheenvuorojen eli vastauspuheenvuorojen sallimisesta ja valtuustoaloitteiden käsittelyn rationalisoimiskomitean ehdotus määräaikojen asettamisesta valtuustoaloitteisiin vastaamiselle. Ehdotuksen mukaan Khn olisi esitettävä aloite Kvstolle kahden vuoden kuluessa tai, mikäli aloite sisältää vain kyselyn tai tiedustelun, viimeistään siinä kokouksessa, joka kuuden kuukauden kuluttua aloitteen tekemisestä ensiksi pidetään.

Khs yhtyy toimikunnan ehdotukseen.

II

Edellä olevaan viitaten Khs esittää Kvston päätettäväksi,

että Helsingin kaupunginvaltuuston työjärjestys hyväksytään tämän mietinnön liitteen 1 mukaisena noudatettavaksi 1. 1. 1969 alkaen ja

että Kvston 15. 12. 1948 hyväksymä kaupunginvaltuuston nykyinen työjärjestys kumotaan samasta ajankohdasta lukien.

Helsingissä 25. 11. 1968.

V a k u u d e k s i:

Tauno Lehtinen

RATKAISUVALLAN SIIRTÄMISTOIMIKUNTA

Kaupunginhallitukselle

Helsingin kaupunginvaltuuston nykyinen työjärjestys on hyväksytty 15. 12. 1948 ja ollut siten voimassa jo lähes 20 vuotta. Koko tuona aikana ei työjärjestykseen ole tehty muutoksia, vaikka tarvetta sellaiseen olisikin ollut. Kieliasultaan on nykyinen työjärjestys näet vanhentunut ja siinä on myös epätarkkuuksia ja puutteellisuuksia. Pääkaupungin kasvaessa ja kaupunginvaltuuston toiminnan tehostuessa on valtuuston työskentelyssä sitä paitsi syntynyt välttämättömyyden pakosta sellaistaakin käytäntöä, josta ei ole määräyksiä työjärjestyksessä.

Edellä mainituista syistä ja kun Suomen Kaupunkiliitto on vuoden 1967 alussa hyväksynyt kaupunginvaltuuston työjärjestyksen mallin, ratkaisuvallan siirtämistoimikunta sai tehtäväkseen Helsingin kaupunginvaltuuston työjärjestyksen tarkistamisen. Toimikunta, jonka käytettävissä on ollut edellä mainittu mallisääntö, on laatinut nykyisen työjärjestyksen tilalle uuden työjärjestyksen, jossa on pyritty ottamaan huomioon Helsingin kaupunginvaltuuston erikoisolosuhteet kunnallisen päätäntävallan haltijana ja joka vastaa kaupunginvaltuuston nykyisiä toimintamuotoja. Kaupunginvaltuuston työssä vuosien kuluessa muovautunut, nykyisestä työjärjestyksestä jossakin määrin poikkeava käytäntö on määräyksiä uudistettaessa otettu huomioon. Epäselviä sanontoja on täsmennetty ja myös kieliasua on tarkistettu.

Ryhtymättä erikseen selostamaan kaikkia tehtyjä muutosehdotuksia toimikunta kiinnittää huomiota vain oleellisimpiin tarkistuksiin.

Nykyisen työjärjestyksen 5 §:n 2 momentissa määrätään seuraavaa: »Kokouksessa läsnä oleviksi katsotaan ne valtuutetut, jotka pöytäkirjan mukaan ovat kokoukseen saapuneet eivätkä ole ilmoittaneet siitä poistuvansa tai muuten julkisesti todettu kokouksesta poissa oleviksi.» Asiaa koskeva määräys on ehdotettu otettavaksi uuden työjärjestyksen 5 §:n 1 momenttiin. Sen mukaisesti katsotaan läsnä oleviksi ne valtuutetut, jotka ovat olleet saapuvilla kokouksen alussa toimitetussa nimenhuudossa, ja myös ne, jotka ovat ilmoittautuneet saapuneiksi nimenhuudon jälkeen, eivätkä ole 4 §:ssä määrättyllä tavalla poistuneet kokouksesta. Tällainen määräys on toimikunnan mielestä välttämätön, koska valtuuston joidenkin jäsenten poissaolon toteaminen on mahdotonta muulla tavoin kuin toimittamalla kokouksen kestäessä nimenhuuto ainakin silloin, kun päätös on tehtävä määräenemmistöllä nimenhuutoäänestyksin. On muistettava, että valtuutettu, joka edellä olevan mukaisesti katsotaan läsnä olevaksi, vaikuttaa päätöksen tekoon määräenemmistöä laskettaessa ja on siis vastuussa syntyneestä päätöksestä, vaikka hän ei osallistukaan nimenhuutoäänestykseen. Vastuusta hän voi vapautua vain menettelemällä 4 §:n 1 momentissa mainitulla tavalla eli ilmoittamalla puheenjohtajalle poistumisestaan ja poistumisensa syyn.

Kunnallislain 38 §:n 2 momentin mukaan valtuuston puheenjohtajan on kutsuttava varajäsen valtuutetun sijaan, milloin tämä on valtuuston hyväksymästä syystä vähintään kuukauden ajan estynyt ottamasta osaa valtuuston työhön. Tähän sääntökseen liittyvää täydentävää määräystä ei nykyisessä työjärjestyk-

sessä ole. Noudatetun käytännön mukaan on valtuutettu anonut väliaikaista vapautusta valtuutetun tehtävästä määrätyksi ajaksi. Valtuusto on päättänyt tällaisen vapautuksen myöntämisestä. Toimikunnan mielestä ei noudatettu käytäntö ole kuitenkaan lain hengen mukainen, koska valtuuston tulisi päättää vain ilmoitetun esteen hyväksymisestä. Näin ollen työjärjestysehdotuksen 7 §:n mukaan valtuutetun on, mikäli hän on estynyt ottamasta osaa valtuuston työhön vähintään kuukauden ajan, ilmoitettava esteestään, jonka hyväksymisestä valtuusto päättää. Luonnollisesti valtuutetun on tällöin ilmoitettava myös se aika, jonka este kestää.

Käytännössä on ilmennyt erilaisia käsityksiä siitä, miten on meneteltävä tapauksissa, jolloin este päättyy ilmoitettua aikaisemmin. Helsingissä on katsottu, että valtuutetulla on oikeus jälleen ryhtyä hoitamaan valtuutetun tehtäviinsä esteen päätyttyä ilmoitettua aikaisemmin, jos este kuitenkin on kestänyt vähintään kuukauden. Toimikunnan mielestä tämä käsitys on lain mukainen ja toimikunta on ottanutkin vastaavan määräyksen ehdotuksensa 7 §:n 2 momenttiin.

Ehdotuksen 10 §:ssä on selvennetty määräyksiä, jotka koskevat asiain esittelyjärjestystä, kaupunginhallituksen oikeutta muuttaa esitystään ja asian poistamista esityslistalta.

Ehdotuksen 11 §:ään on sisällytetty määräykset siitä, missä järjestyksessä puheenjohtaja antaa pyydetty puheenvuorot. Tähän pykälään on otettu määräykset myös ns. repliikkipuheenvuorojen eli vastauspuheenvuorojen sallimisesta. Toimikunta kiinnittää huomiota siihen, että kaupunginvaltuustossa tehtiin 7. 4. 1965 (asia n:o 28) aloite, jossa ehdotettiin tutkittavaksi kysymystä repliikkipuheenvuorojen sallimisesta kaupunginvaltuuston kokouksissa. Esittäessään 8. 3. 1967 (asia n:o 37) aloitteen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi kaupunginhallitus ilmoitti, että valtuuston työjärjestyksen mallisääntö oli Kaupunkiliitossa valmisteluvaiheessa ja että kaupunginvaltuuston nykyinen työjärjestys tarkistetaan ja saatetaan kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi, sen jälkeen kun mallisääntö on lähetetty kaupunginhallitukselle. Kaupunkiliitto ilmoitti lausunnossaan, että työjärjestyksen mallisääntöön oli otettu määräys repliikkipuheenvuoroista. Sanamuoto vastasi eduskunnan työjärjestyksen sanamuotoa. Aloitteen käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuustossa käytetyistä puheenvuoroista voitiin päätellä, että valtuutetut olivat repliikkipuheenvuorojärjestelmän toteuttamisen kannalla.

Nykyisen työjärjestyksen 13 §:n 2 momentissa on seuraava määräys: »Asia, joka ensi kerran esitellään valtuustolle, on pantava pöydälle seuraavaan kokoukseen, jos vähintään kuusi valtuutettua sitä pyytää eikä asiaa koskevia asiakirjoja tai selostusta niistä ole kolmea päivää aikaisemmin jaettu valtuutetuille.» Tätä määräystä on syytä verrata kunnallislain 54 §:ään, joka on näin kuuluva: »Valtuusto voi, milloin katsoo sen välttämättömäksi, ottaa sellaisenkin asian, jota ei ole kutsussa mainittu, käsiteltäväkseen, jos asian kiireellisyys sitä vaatii.» Tällainen päätös vaatii kunnallislain yleisten säännösten mukaan yksinkertaisen enemmistön. Nykyisen työjärjestyksen mukaan voisi kuitenkin pieni vähemmistö, kuusi valtuutettua, estää tällaisen kiireellisen asian asiallisen käsittelyn aiheuttamalla pöydällepanon. Lain tarkoitus ei voine olla tällainen, koska sen mukaan asia voidaan enemmistö päätöksellä ottaa asiallisesti käsiteltäväksi eikä vain pöydällepano- evästyksen antamiseksi kaupunginhallitukselle. Kunnallislaki tuntee vain yksimielisen sekä määräenemmistöllä ja enemmistöllä tehtävän päätöksen. Toimikunnan mielestä on lain ja myös kunnallisen demokratian hengen vastaista antaa

päätösvalta aivan vähäiselle valtuutettujen ryhmälle. Tällainen päätäntävällän delegointi voi johtaa arvaamattomiin ja myös kaupungin etujen vastaisiin seuraamuksiin. Toimikunnan mielestä on edellä mainittu nykyinen määräys jätettävä pois työjärjestyksestä.

Työjärjestyksen 13 §:n 3 momenttiin on otettu määräys siitä, että pöydälle pantu asia on esiteltävä valtuustolle seuraavassa kokouksessa, ellei valtuusto ole toisin päättänyt. Vastaavaa määräystä ei ole nykyisessä työjärjestyksessä, mikä on aiheuttanut erilaisia tulkintoja.

Työjärjestysehdotuksen 17 §:ään on otettu määräykset äänestysjärjestyksestä ja äänestysesityksistä, jotka puheenjohtajan on tehtävä ja esitettävä valtuuston hyväksyttäväksi. Tämän pykälän sanonta on laadittu varsin väljäksi, koska toimikunnan mielestä ei ole tarkoituksenmukaista eikä ilmeisesti edes mahdollista antaa tältä kohdin puheenjohtajaa sitovia yksityiskohtaisia määräyksiä siitäkään huolimatta, että kunnallislain säännökset, etenkin pääsäännös 27 §:ssä, ovat varsin yleisluonteisia. Äänestysjärjestystä ja äänestysesityksiä laadittaessa on pääpaino kiinnitettävä siihen, että äänestyksiä suoritettaessa saadaan selville valtuuston todellinen tahto.

Ehdotuksen 18 §:ssä ovat säännökset aloitteiden tekemisestä. Aloitteet annetaan puheenjohtajalle kokouksen aikana. Aloitteista on tehtävä merkintä saman kokouksen pöytäkirjaan mainiten samalla, mitä aloitteessa ehdotetaan. Nykyisen työjärjestyksen 16 §:n mukaan valtuutetut saavat tehdä aloitteita vasta esityslistassa luettelujen asiain käsittelyn päätyttyä. Käytännössä tämä on merkinnyt sitä, että milloin kokous on jouduttu keskeyttämään ja käsittelemättä jääneet asiat on siirretty jatkokokoukseen, aloitteet on voitu merkitä pöytäkirjaan vasta jatkokokouksessa annetuiksi. Uuden ehdotuksen mukaan merkitään myös keskeytetyn kokouksen aikana jätetyt aloitteet tämän kokouksen pöytäkirjaan ja lähetetään viipymättä kaupunginhallituksen valmisteltaviksi.

Ehdotuksen 18 §:n 2 momentti sisältää määräyksen siitä, missä ajassa aloite on saatettava valtuuston käsiteltäväksi. Toimikunta viittaa valtuustoaloitteiden käsittelyn rationalisoimiskomitean mietintöön ja ilmoittaa, että sanotun momentin sanamuoto on valmisteltu yhteistoiminnassa mainitun komitean kanssa.

Välikysymystä koskeva säännöstö on jätetty ennalleen lukuun ottamatta määräaika, joka on pidennetty 14 päivästä kolmeksi viikoksi. Toimikunta toteaa, että Kaupunkiliiton mallisäännön perusteluissa on luovuttu sanasta »välikysymys» ja puhuttu vain kysymyksestä. Perusteluna on ollut se, että valtuutetun esittämä kysymys ei suinkaan tarkoita samaa kuin esim. eduskunnassa tehty välikysymys. Toimikunta yhtyy kuitenkin valtuustoaloitteiden käsittelyn rationalisoimiskomitean käsitykseen siinä, että välikysymysnimitys on Helsingissä niin vakiintunut, ettei sen muuttamiseen ole aihetta.

Edellä olevaan viitaten ratkaisuvallan siirtämistoimikunta esittää, että Helsingin kaupunginvaltuuston työjärjestys hyväksyttäisiin toimikunnan mietinnön liitteen 1 mukaisena noudatettavaksi 1. 1. 1969 alkaen ja että kaupunginvaltuuston nykyinen työjärjestys samalla kumottaisiin.

Helsingissä 30. 9. 1968.

Sulo Hellevaara

Seppo Ojala

Alpo Salo

Harri Sormanen

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON TYÖJÄRJESTYS

Kokoukset ja asiain käsittely

1 §.

Kunkin vuoden ensimmäisessä kokouksessa, joka on pidettävä tammikuun alkupuolella, kaupunginvaltuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan sekä ensimmäisen ja toisen varapuheenjohtajan. Tämän kokouksen kutsuu koolle edellisen vuoden puheenjohtaja, ensimmäinen tai toinen varapuheenjohtaja tahi kaupunginjohtaja, varapuheenjohtajat ja kaupunginjohtaja edellä luetellussa järjestyksessä, jos luettelossa edellinen tai edelliset esteellisyyden tahi muun syyn takia eivät voi antaa kutsua.

Jollei edellisen vuoden puheenjohtaja eikä kumpikaan varapuheenjohtaja ole vuoden ensimmäisessä kokouksessa valtuutettuna saapuvilla, puheenjohtajana toimii iältään vanhin läsnä olevä valtuutettu, kunnes puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu.

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat muulloin poissa valtuuston kokouksesta, valitaan iältään vanhimman läsnä olevan valtuutetun puheenjohtajana tilapäinen puheenjohtaja ja tilapäinen varapuheenjohtaja kokousta varten, kunnallislain 23 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa kuitenkin vain tilapäinen puheenjohtaja siksi ajaksi, kunnes vaalit on toimitettu.

2 §.

Kutsu valtuuston kokoukseen julkaistaan laissa säädetyssä ajassa ennen kokousta kaupunginkanslian ilmoitustaululla ja toimitetaan kirjallisesti erikseen jokaiselle valtuutetulle.

Ilmoitus kokouksen ajasta ja paikasta julkaistaan ennen kokousta lisäksi sanomalehdissä, siten kuin valtuusto on kaupungin ilmoitusten julkaisemisesta erikseen päättänyt.

3 §.

Valtuuston kokous aloitetaan toimittamalla nimenhuuto saapuvilla olevien valtuutettujen toteamiseksi.

Nimenhuudon päätyttyä valtuuston on todettava, onko se laillisesti kokoon kutsuttu ja päätösvaltainen.

4 §.

Valtuutetun, joka saapuu kokoukseen nimenhuudon jälkeen, on ilmoitauduttava välittömästi puheenjohtajalle. Jos valtuutettu poistuu kesken kokouksen, hänen on ilmoitettava poistumisestaan puheenjohtajalle ja samalla poistumisensa syy. Jos kokouksesta poistunut valtuutettu saapuu uudelleen kokoukseen, hänen on tällöinkin välittömästi ilmoitauduttava puheenjohtajalle.

5 §.

Edellä 3 §:n 1 momentissa mainitussa nimenhuudossa ja 4 §:n mukaisesti ilmoittautuneet valtuutetut, jotka eivät ole viimeksi mainitun pykälän mukaisella tavalla ilmoittaneet poistuvansa kokouksesta, katsotaan läsnä oleviksi.

Puheenjohtaja voi kuitenkin toimittaa kokouksen kestäessä uuden nimenhuudon, jossa ilmoittautuneet katsotaan siitä lähtien kokouksessa läsnä oleviksi. Sanotun nimenhuudon jälkeen sovelletaan, mitä edellä 4 §:ssä on määrätty.

6 §.

Valtuutetun, joka pätevän esteen vuoksi ei voi saapua kokoukseen, on ilmoitettava esteestään ennakolta kaupunginkansliaan tai kiireellisessä tapauksessa kaupunginsihteerille ennen kokouksen alkua.

7 §.

Ollessaan estynyt ottamasta osaa valtuuston työhön vähintään kuukauden ajan valtuutetun on toimitettava esteestään valtuustolle osoitettu kirjallinen ilmoitus kaupunginsihteerille, mikäli mahdollista niin hyvissä ajoin, että varajäsen voidaan kutsua hänen tilalleen. Ilmoituksessa on mainittava, kauanko esteen oletetaan kestävän. Valtuusto päättää ilmoitetun esteen hyväksymisestä.

Milloin valtuutetun 1 momentissa tarkoitettu este päättyy ilmoitettua aikaisemmin, hän saa, jos este on kestänyt vähintään yhden kuukauden, jälleen ryhtyä hoitamaan valtuutetun tehtäviinsä. Esteen päättymisestä on tällöin ilmoitettava valtuustolle 1 momentissa mainitulla tavalla.

Valtuuston puheenjohtajan on, mikäli mahdollista, kutsuttava varajäsen jo siihen valtuuston kokoukseen, missä edellä 1 momentissa mainittu asia käsitellään, ellei ole ilmeistä, ettei estettä hyväksytä.

8 §.

Valtuutetut istuvat kokouksessa valtuustoryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.

9 §.

Valtuuston käsiteltäviksi tulevista asioista laaditaan kutakin kokousta varten esityslista. Esityslistan tai siihen liittyvän mietinnön tulee sisältää selostus asioista tarpeellisine liitteineen sekä kaupunginhallituksen ja valtuuston mahdollisesti asettaman valiokunnan ehdotukset valtuuston päätöksiksi.

Asiat otetaan esityslistalle puheenjohtajan määräämään järjestykseen.

Esityslistat laaditaan suomen- ja ruotsinkielisinä. Esityslistan liitteistä laaditaan molemmilla kielillä mietintöön sisältyvä kaupunginhallituksen selostus ja ehdotus valtuuston päätökseksi, vuositilintarkastajien kertomus, kunnallis-, ohje- ja johtosääntöjen tekstit sekä talousarvioehdotus taulukkoineen ja liitteineen.

Esityslista liitteineen on, elleivät erityiset syyt ole esteenä, toimitettava valtuutetuille ja kaupunginhallituksen jäsenille vähintään kolme päivää ennen valtuuston kokousta.

10 §.

Asiat esitellään valtuustolle esityslistan mukaisessa järjestyksessä, ellei valtuusto toisin päättää.

Käsittelyn pohjana on kaupunginhallituksen ehdotus tai, milloin erityinen valiokunta on asetettu hallintoa tarkastamaan, tämän ehdotus.

Jos kaupunginhallitus on, ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen esityslistalla olevasta asiasta, muuttanut esitystään, käsittelyn pohjana on näin muutettu ehdotus.

Jos kaupunginhallitus on, ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen esityslistalla olevasta asiasta, peruuttanut esityksensä, asia on poistettava esityslistalta. Puheenjohtajan ehdotuksesta valtuusto voi muulloinkin erityisistä syistä päättää asian poistamisesta esityslistalta.

Asian käsittelyä valtuuston kokouksissa johdetaan sekä suomen että ruotsin kielellä.

11 §.

Puheenjohtajan esiteltyä asian valtuustolle on valtuutetun halutessaan puheenvuoron pyydettyä sitä joko puheenjohtajalle toimitetulla nimilipulla tai seisomaan noustuaan suullisesti tahi muulla selvästi havaittavalla tavalla, toisen puhuessa ei kuitenkaan suullisesti. Puheenjohtaja voi, milloin hän katsoo jonkin asian kohdalla tarpeelliseksi, kuitenkin määrätä, että puheenvuoroa saa pyytää vain nimilipulla.

Jos puheenvuoroja pyydetään yhtäikaa, puheenjohtaja määrää, missä järjestyksessä ne annetaan, kuitenkin niin, että nimilipulla pyytäneellä on etusija ennen muulla tavalla pyytäneitä.

Mitä edellä tässä pykälässä on määrätty, koskee myös kaupunginhallituksen vuosijäsentä, joka ei ole valtuutettu.

Jos valtuutettu toisen puheenvuoron aikana tai heti sen päätyttyä pyytää vastauspuheenvuoroa, puheenjohtaja voi harkintansa mukaan antaa sen hänelle ennen aikaisemmin pyydettyjä puheenvuoroja. Vastauspuheenvuoro saa kestää kauintaan kaksi minuuttia ja sisältää vain selvityksiä ja oikaisuja käytetyn puheenvuoron johdosta tai vastineen siinä esitettyyn väitteeseen.

Erityisissä tapauksissa puheenjohtaja voi poiketen siitä, mitä edellä tässä pykälässä on määrätty, antaa asian käsittelyn alussa yhden puheenvuoron jokaisen valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Kaupunginjohtajan tai apulaiskaupunginjohtajan pyydettyä puheenvuoroa se on annettava hänelle ennen kuin muille.

12 §.

Puheenvuoro on käytettävä puhujakorokkeelta. Puheenjohtajan suostumuksella saadaan lyhyt puheenvuoro kuitenkin käyttää paikallaan seisten.

Puhujan on pysyttävä käsiteltävänä olevassa asiassa. Jos hän siitä poikkeaa tai käyttää loukkaavaa tahi muutoin sopimatonta sanontaa taikka puhetapaa eikä puheenjohtajan annettua sen johdosta huomautuksen sitä noudata, puheenjohtaja voi kieltää puhujaa jatkamasta puhettaan.

13 §.

Jos keskustelun kuluessa on tehty asian pöydällepanoa koskeva tai muu kannatettu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttää asian käsittelyn, seuraavien pu-

hujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta.

Kun keskustelu ehdotuksesta on päätynyt, puheenjohtajan on esitettävä valtuuston päätettäväksi, jatketaanko asian käsittelyä.

Pöydälle pantu asia on esiteltävä valtuustolle seuraavassa kokouksessa, ellei valtuusto ole toisin päättänyt.

14 §.

Puheenjohtajan pyynnöstä on keskustelun kuluessa tehty ehdotus annettava hänelle kirjallisena.

15 §.

Kun pyydetyt puheenvuorot on käytetty, puheenjohtajan on julistettava keskustelu päättyneeksi. Sen jälkeen hänen on esitettävä valtuuston hyväksyttäväksi selostus keskustelun kuluessa mahdollisesti tehdyistä päätösehdotuksista.

16 §.

Käsittelyn pohjana olevaa ehdotusta lukuun ottamatta on ehdotus, jota ei ole kannatettu, katsottava rauenneeksi.

Ehdollisena tai vaihtoehtoisena tehtyä ehdotusta ei oteta äänestettäväksi.

Puheenjohtajan on julistettava käsittelyn pohjana oleva ehdotus valtuuston päätökseksi, ellei äänestettäväksi otettavaa vastaehdotusta ole tehty.

17 §.

Jos keskustelun kuluessa on tehty käsittelyn pohjana olevan ehdotuksen lisäksi äänestettäväksi otettava muu ehdotus, puheenjohtajan on esitettävä valtuuston hyväksyttäväksi äänestysesitys ennen äänestyksen toimittamista.

Jos äänestettäväksi otettavia ehdotuksia on tehty kaksi tai useampia, puheenjohtajan on esitettävä valtuuston hyväksyttäväksi ehdotus siitä, missä järjestyksessä ehdotuksista äänestetään.

Kun äänestysjärjestys on hyväksytty, puheenjohtajan on tehtävä äänestysesitykset ottaen huomioon, mitä kunnallislaissa on säädetty.

Äänestysesityksen tehtyään puheenjohtajan on määrättävä äänestyksen toimittamistapa ottaen huomioon, että äänestys voidaan toimittaa suljetuin lipuin vain silloin, kun kysymyksessä on vaali.

18 §.

Valtuutetulla on oikeus tehdä aloitteita kaupungin yhteisistä asioista. Aloite on annettava kirjalliseen muotoon laadittuna puheenjohtajalle valtuuston kokouksen aikana ja siitä on tehtävä merkintä saman kokouksen pöytäkirjaan mainiten samalla, mitä aloitteessa ehdotetaan. Aloite on, sitä enempää käsittelemättä, lähetettävä kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallituksen on esitettävä aloite valtuuston käsiteltäväksi kahden vuoden kuluessa tai, mikäli aloite sisältää vain kyselyn tahi tiedustelun, viimeistään siinä kokouksessa, joka kuuden kuukauden kuluttua aloitteen tekemisestä ensiksi pidetään.

Kaupunginhallituksen on vuosittain helmikuun kuluessa annettava valtuus-

tolle tiedoksi luettelo aloitteista, joita ei ole edellisen vuoden loppuun mennessä lopullisesti käsitelty. Tällöin kaupunginhallitus voi myös tehdä tarpeellisiksi katsomiaan esityksiä luetteloon sisältyvien aloitteiden johdosta.

19 §.

Vähintään kymmenen valtuutettua voi tehdä kaupunginhallitukselle välikysymyksen kaupungin hallintoa koskevasta asiasta. Kysymys on jätettävä kirjallisena kaupunginkansliaan.

Kaupunginhallituksen on annettava vastaus välikysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka kolmen viikon kuluttua välikysymyksen jättämisestä ensiksi pidetään. Välikysymys ja siihen annettu vastaus on otettava kokouksen esityslistalle.

Välikysymykseen annettu vastaus on merkittävä tiedoksi, ellei valtuusto päätä asettaa keskuudestaan tarkastusvaliokuntaa tutkimaan välikysymyksessä kosketeltua asiaa ja tekemään siitä valtuustolle ehdotusta. Muuta päätöstä välikysymystä ja siihen annettua vastausta käsiteltäessä ei saa tehdä.

V a a l i t

A. Suhteelliset vaalit

20 §.

Kunkin vuoden ensimmäisessä kokouksessa valtuusto asettaa keskuudestaan suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan, johon samalla valitaan viisi varsinaista jäsentä ja heille kullekin henkilökohtainen varajäsen.

Valtuusto määrää puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valituista jäsenistä.

Lautakunta on päätösvaltainen vähintään kolmen jäsenen ollessa saapuvilla.

Lautakunnalla on oikeus käyttää apunaan asiantuntijoita ja ottaa itselleen sihteeri.

21 §.

Valtuusto määrää, milloin viimeistään ehdokaslistat on annettava valtuuston puheenjohtajalle ja milloin vaalitoimitus aloitetaan.

22 §.

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan nimet kuin vaalissa on valittavia.

Listan otsikossa on mainittava, missä vaalissa listaa käytetään. Lista on vähintään kolmen valtuutetun allekirjoitettava. Ensimmäinen allekirjoittajista toimii kunnallisvaalilaissa tarkoitettuna asiamiehenä, joka antaa listan valtuuston puheenjohtajalle ja jolla on oikeus tehdä siihen jäljempänä 23 §:ssä tarkoitettut oikaisut.

23 §.

Ehdokaslistojen antamista varten asetetun määräajan päätyttyä valtuuston puheenjohtaja antaa listat lautakunnalle, jonka on tarkastettava, onko ne asianmukaisesti laadittu. Mikäli lautakunta havaitsee listassa virheellisyyksiä, sen on annettava edellä 22 §:ssä tarkoitetulle asiamiehelle tilaisuus niiden korjaamiseen lautakunnan määräämässä ajassa.

24 §.

Lautakunta laatii hyväksymistään ehdokaslistoista yhdistelmän, johon jokaiselle listalle merkitään järjestysnumero.

Ehdokaslistojen yhdistelmä on pantava nähtäville valtuuston kokoushuoneeseen. Vaalissa saa nimenhuudon toimittaa aikaisintaan neljännestunnin kuluttua yhdistelmän nähtäville panemisesta.

25 §.

Jokaisen valtuutetun on annettava valtuuston puheenjohtajalle nimenhuudon mukaisessa järjestyksessä äänestyslippu, johon hän on merkinnyt äänestämänsä ehdokaslistan numeron.

26 §.

Nimenhuudon päätyttyä valtuuston puheenjohtaja antaa äänestysliput lautakunnalle, joka tutkii niiden pätevyuden ja ehdokkaiden vaalikelpoisuuden sekä laskee vaalin tuloksen.

Lautakunta ilmoittaa vaalin tuloksen kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle, joka julistaa sen valtuustolle tiedoksi ja pöytäkirjaan merkittäväksi.

B. Enemmistövaalit

27 §.

Toimitettaessa enemmistövaali suljetuin lipuin valtuuston puheenjohtajan on kutsuttava kaksi valtuutettua avustamaan vaalitoimituksessa.

28 §.

Enemmistövaalissa käytettävä äänestyslippu on äänestäjän taitettava siten, ettei sen sisältö ole näkyvässä. Muussa tapauksessa lippu on mitätön. Samoin on mitätön lippu, josta ei käy selvästi ilmi, ketä ehdokasta lipussa tarkoitetaan, ja lippu, jossa on asiaankuulumattomia nimikirjoituksia tai muita merkintöjä.

29 §.

Jokaisen valtuutetun on annettava valtuuston puheenjohtajalle äänestyslippu nimenhuudon mukaisessa järjestyksessä.

Valiokunnat

30 §.

Milloin valtuusto on päättänyt asettaa keskuudestaan valiokunnan antamaan lausunnon tai tarkastamaan hallintoa tahi tutkimaan välikysymyksessä koskeltua asiaa, sen on samalla valittava valiokunnan puheenjohtaja ja jäsenet.

31 §.

Valtuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla on oikeus olla saapuvilla valiokunnan kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekoon, elleivät he ole valiokunnan jäseniä.

Pöytä- ja toimituskirjat

32 §.

Valtuuston pöytäkirjaan on merkittävä

1) kokouksessa kulloinkin läsnä olleet valtuutetut sekä milloin puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat ovat toimineet kokouksen puheenjohtajana,

2) saapuvilla olevat kaupunginhallituksen jäsenet, jotka eivät ole valtuutettuja, ja viranhaltijat,

3) kokouksen pöytäkirjanpitäjät,

4) kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen,

5) pöytäkirjan tarkistamistapa ja pöytäkirjan tarkistajat,

6) jokaisen asian kohdalla erikseen sen esittely, tehdyt ehdotukset, niiden kannattaminen tai mahdollinen raukeaminen, äänestysjärjestys, äänestykset äänestystuloksineen, vaalit ja niissä toimineet vaaliavustajat sekä vaalien tulokset, esteellisiksi todetut valtuutetut ja ilmoitetut eriävät mielipiteet sekä

7) muut kokousta ja sen kulkua selvittävät seikat.

Pöytäkirjaan on liitettävä nimenhuuto- ja äänestysluettelot.

Pöytäkirja on laadittava suomenkielisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä kielilaissa on säädetty.

Pöytäkirjaan on kirjoitettava tai liitettävä osoitus, miten siinä mainittuihin päätöksiin haetaan muutosta. Pöytäkirjan loppuun on merkittävä pöytäkirjanpitäjän todistus siitä, milloin pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä.

Pöytäkirjan lisäksi on laadittava erillinen keskustelupöytäkirja, johon puhujakorokkeelta käytetyt puheenvuorot merkitään kunkin puhujan käyttämällä kielellä.

33 §.

Valtuuston pöytäkirjan tarkistaa kaksi kullakin kerralla tähän tehtävään valittua valtuutettua, ellei valtuusto ole päättänyt, että pöytäkirja kokonaisuudessaan tai jonkin asian kohdalta tarkistetaan kunnallislain 29 §:ssä säädetyllä muulla tavalla.

34 §.

Kokouksen jälkeen on esityslistaa pohjana käyttäen laadittava päätösluettelo, johon merkitään valtuuston eri asiain kohdalla tekemät päätökset. Kaupunginhallituksen tehtyä päätöksen valtuuston tekemien päätösten täytäntöönpanosta päätösluettelo toimitetaan valtuutetuille ja kaupunginhallituksen jäsenille.

35 §.

Valtuuston kokouksissa pitää pöytäkirjaa kaupunginsihteeri apunaan kaupunginkanslian apulaiskaupunginsihteereitä ja kansliashteereitä.

Valtuuston asettaman valiokunnan pöytäkirjaa pitää valiokunnan tähän tehtävään ottama henkilö.

36 §.

Valtuuston kansliatehtävät hoitaa kaupunginkanslia.
